

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-243-2-10>

МОТИВАЦІЙНІ ФАКТОРИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

MOTIVATIONAL FACTORS OF MODERN YOUTH IN THE LABOR MARKET OF UKRAINE

Сензерліхт М. В.

*здобувач ступеня доктора філософії з економіки
Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Maria Senzerlikht

*Borys Grinchenko Kyiv University
Kyiv, Ukraine*

Існують різні точки зору з приводу того, якою є сучасна молодь. Однак їх детальний аналіз показує, що більшість з них позбавлені чіткої аргументації, а деякі не відповідають дійсності. Така ситуація спричинена відсутністю системних досліджень з проблем молоді.

Необхідно зважити, що для адекватного формування мотиваційних факторів для сучасної молоді потрібно з'ясувати проблеми та життєві пріоритети.

За результатами дослідження було визначено, що найкращими мотиваційними факторами для молодих людей є висока заробітна плата, можливість самореалізації та навчання, а також можливість кар'єрного зростання.

Однак, світова практика переконливо свідчить, що фінансові інтереси у системі держава – освіта – суспільство – бізнес не можуть бути природним саморегулятором функціонування ринків праці та освіти. Насамперед це пов'язано з тим, що ринок освіти регулюється державою і через це не може оперативного реагувати на вимоги транзитивного ринку праці, а відтак забезпечувати випуск фахівців, які за обсягом та структурою відповідатимуть поточним змінам попиту на кваліфіковану працю (частково це пояснюється тривалістю освітнього лагу, який у сучасних системах вищої освіти складає 4–6 років).

Кожен можливий вибір має певну ймовірність виникнення і цінність, що визначається суб'єктивно. Зрозуміло, що цінності можуть бути як позитивними так і негативними залежно від чого вони обертаються як зисками, так і витратами». Створення якісних робочих місць шляхом сприяння розвитку та становленню нових гнучких форм зайнятості має бути основним завданням оновленої системи інституційної підтримки населення в Україні.

Таким чином, ми бачимо, що молодь вмотивовано продовжує свій вибір професії, з тих, які є найпрестижнішими з їх точки зору, а не ті, кого на даний момент шукають роботодавців. До того ж, ці професії, на думку молодих людей, забезпечують життєвий успіх особистості у майбутньому.

Якщо виокремити усі молодіжні пріоритети у групи за функціональною однорідністю, то ми зможемо побачити чотири групи цінностей, що розподіляються відповідно до їх функціонального призначення.

Перша група цінностей – «Безпека» – цінності здоров'я, сім'ї, дітей, що гарантують молоді безпеки.

Друга група цінностей – «Самореалізація» – індивідуальна самостійність, цікава робота, інтелектуальний розвиток, культурна компетентність, суспільне визнання, професійний та особистий саморозвиток людини.

Третя група – «Соціальний комфорт» – це цінності, що забезпечують комфорт взаємовідносин між людьми, допомагають уникнути конфліктів, надають можливість реалізувати особисті прагнення та інтереси, знайти сенс життя.

Четверта група під назвою «Демократія» – охоплює державні цінності такі як: незалежність України, демократичний розвиток, свобода слова, демократичний контроль рішень влади, участь у політичному житті, підприємницьку ініціативу.

Слід враховувати, що процес формування життєвих пріоритетів досить тривалий, він розпочинається ще з самого народження дитини та має властивість до змін протягом усього її життя. Здійсненні наукові дослідження дозволили встановити, що життєві пріоритети, настанови молоді, їх вибір впродовж життя базуються на їхньому преференційному мисленні. При цьому ми говоримо не просто про конкретні бажані предмети чи явища, а про ті, до яких варто прагнути.

У цьому контексті важливо враховувати, що упродовж життя молоді одні цінності набувають пріоритетності, інші стають провідними у сприйнятті явищ і подій навколишнього світу, разом з тим ми не виключаємо тих, які втрачають з часом свою колишню пріоритетність та стають менш значущими для особистості. Саме ці складні психологічні процеси й обумовлюють формування та поступову трансформацію цінностей молоді шляхом утворення суб'єктивної ціннісної ієрархії.

У системі цінностей молоді, яка щойно розпочинає самостійне життя і знаходиться в пошуках себе, можна вирізнити домінантні цінності. Вони є пріоритетним ядром ціннісної ієрархії. Наступне за пріоритетністю місце належить субдомінантним цінностям, які можуть згодом посідати місце складу ціннісного ядра або ж рухатися у напрямку периферії ціннісної системи. І останнє, за ієрархією, четверте місце, займають малозначимі цінності молоді, які знаходяться в периферії ціннісної системи. Це «ядро ціннісної системи та її периферія не є «вічними», слід розуміти що їх елементи або вся система загалом можуть також змінювати або втрачати у часі свою пріоритетність впродовж всього періоду життя. Досвід дозволяє дійти висновку, що зміна ціннісних пріоритетів на індивідуально-особистому рівні не залежить від макрозмін в політиці, економіці, соціокультурній сфері. Цінності розглядаються як результат виховання і соціалізації молоді і є мотиваційною основою, фундаментом, поведінки будь-якої особистості. Для об'єктивного опису його трансформацій необхідно здійснювати систематичний моніторинг, завдяки результатам якого можна достовірно обґрунтовано, робити об'єктивні висновки, здійснювати прогнози та рекомендації.

Тому доцільним на сьогодні є подальше вивчення мотиваційних факторів молоді для створення нових підходів та введення новацій на ринку праці.

Література:

1. Молодь України 2021. Результати репрезентативного соціологічного дослідження становища молоді в Україні. Київ : Міністерство молоді та спорту України, 2021. 74 с.

2. Лільч Л. М. Структурні трансформації транзитивного ринку паці України : монографія. Київ : Алерта, 2017. 608 с.

3. Малиш Л. О. Освітній рівень української молоді крізь призму вимог ринку праці. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/naukma/Soc/2009_96/04_malysh_lo.pdf

4. Plich L. M., Hlushak O. M., Semenyaka S. A. Modeling of employment structural transformations, 2020. P. 253. URL: <https://www.researchgate.net/journal/Financial-and-Credit-Activity-Problems-of-Theory-and-Practice-2306-4994>